

NGHIÊN CỨU KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ VIÊM DA DẦU Ở NGƯỜI LỚN BẰNG UỐNG VITAMIN A AXIT

NGUYỄN VĂN THƯỜNG

TÓM TẮT:

Qua nghiên cứu hiệu quả điều trị viêm da dầu ở người lớn tại Bệnh viện Da liễu Trung ương bằng uống Vitamin A axit đơn thuần chúng tôi thấy sau khi kết thúc 8 tuần điều trị kết quả đạt rất tốt là 20%; tốt chiếm 46,68%; trung bình là 26,66%; và có 6,66% bệnh nhân là không đáp ứng với điều trị.

Từ khóa: viêm da dầu, Vitamin A axit, điều trị.

SUMMARY:

The results of treatment for adult patients suffer from seborrheic dermatitis with oral Retinoic acid

The study on adult patients with seborrheic dermatitis treated with oral Retinoic acid at National Hospital of Dermatology and Venereology. The results after 8 weeks were 20% very good, 46,68% good, 26,66% medium and 6,66% unresponsive to the treatment.

Key words: seborrheic dermatitis, Retinoic acid, treatment.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Viêm da dầu - một bệnh da thường gặp, tuy không ảnh hưởng đến tính mạng của bệnh nhân nhưng ảnh hưởng nhiều đến tâm sinh lý, thẩm mỹ của người bệnh. Hiện tại đã có nhiều phương pháp điều trị được áp dụng nhưng chưa có phương pháp nào là thực sự hiệu quả và triệt để. Ở Việt Nam đã có nhiều nghiên cứu dùng thuốc kháng nấm bôi tại chỗ hoặc sử dụng đường uống, bôi mỡ corticoid để điều trị bệnh viêm da dầu nhưng chỉ cho kết quả tạm thời. Gần đây nhiều bác sỹ dùng vitamin A axit để điều trị nhưng kết quả và liều lượng như thế nào thì chưa có công trình nào được công bố vì vậy chúng tôi tiến hành đề tài này nhằm đạt mục tiêu: "đánh giá hiệu quả điều trị viêm da dầu ở người lớn bằng uống Vitamin A axit tại Bệnh viện Da liễu Trung ương".

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng nghiên cứu:

- Các bệnh nhân viêm da dầu tuổi từ 16 đến 60 được khám và điều trị tại Phòng khám Bệnh viện Da liễu Trung ương từ tháng 9/2009 đến tháng 3/2010.

- Tiêu chuẩn chẩn đoán viêm da dầu:

+ Dát đỏ ranh giới không rõ trên có vảy da bóng mờ màu vàng.

+ Vị trí ở: Da đầu, sau tai, ống tai ngoài, rãnh mũi má, lông mày, bờ mi, vùng trước xương ức và liên bản. Một số vị trí ít gặp như nách, kẽ dưới vú, bẹn, kẽ liên móng.

+ Triệu chứng cơ năng: ngứa, rát bỏng.

- Tiêu chuẩn chọn bệnh nhân:

Tất cả bệnh nhân bị viêm da dầu thể từ trung bình đến nặng, tuổi từ 16 đến 60.

- Tiêu chuẩn loại trừ bệnh nhân:

+ Các bệnh nhân không đồng ý hợp tác nghiên cứu.

+ Bệnh nhân dưới 16 tuổi và trên 60 tuổi.

+ Phụ nữ có thai và đang cho con bú.

+ Suy gan, tim, thận.

+ Bệnh nhân tâm thần, trầm cảm, suy nhược thần kinh

+ Mắc các nhiễm trùng nặng như: Viêm phổi, lao, sốt rét ...

+ Bệnh nhân ung thư.

+ Bệnh nhân có HIV dương tính.

+ Bệnh nhân có Demodex dương tính ≥ 5 con/vi trường.

- Vật liệu nghiên cứu:

Acnotin 10mg, viên bao nang chứa 10mg isotretinoin, vì có 5 viên, sản xuất tại Thái lan.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Thử nghiệm lâm sàng, tiến cứu.

- Uống Acnotin 10mg x 1viên/ngày trong 8 tuần

- Bệnh nhân được theo dõi sau 2 tuần, 4 tuần, 6 tuần và kết thúc điều trị sau 8 tuần.

- Đánh giá kết quả điều trị theo cách tính điểm của

Avner Shemer MD [3] như sau:

+ Ngứa:

Không ngứa: 0 điểm Ngứa ít: 1 điểm

Ngứa vừa: 2 điểm Rất ngứa: 3 điểm

+ Bông rât:

Không bông rât: 0 điểm Bông rât ít: 1 điểm

Bông rât vừa: 2 điểm Rất bông rât 3 điểm

+ Đỏ da:

Không đỏ da: 0 điểm Đỏ da ít: 1 điểm

Đỏ da vừa: 2 điểm Rất đỏ da: 3 điểm

+ Vảy da:

Không vảy: 0 điểm Vảy da ít: 1 điểm

Vảy da vừa: 2 điểm Rất nhiều vảy: 3 điểm

Tính tổng số điểm sau khi kết thúc điều trị (8 tuần):

+ Tổng số điểm là: 0 (khôi hoàn toàn): kết quả điều trị: rất tốt

+ Tổng số điểm là: 1 – 2: Kết quả điều trị: Tốt

+ Tổng số điểm là: 3 – 4 : kết quả điều trị: Trung bình

+ Tổng số điểm là: ≥ 5 : kết quả điều trị: Ít tác dụng.

- Xử lý số liệu theo phương pháp thống kê Y học

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Thông tin chung về tuổi, giới

Bảng 3.1: Thông tin chung về tuổi, giới (n = 30)

	Nam	Nữ	Cả 2 giới tuổi trung bình	Tổng số
n	20	10	34,45 ±	30
%	66,67	33,33	10,02	

Nhận xét: Tuổi trung bình của hai giới mắc bệnh viêm da dầu là 34,45 ± 10,02; nam bị nhiều hơn nữ.

3.2. Kết quả điều trị

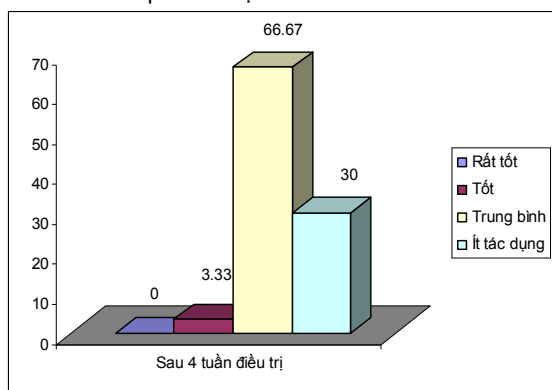
3.2.1. Kết quả điều trị sau 2 tuần

Bảng 3.2: Kết quả điều trị viêm da dầu bằng uống Vitamin A axit sau 2 tuần (n=30)

Kết quả	Số lượng	Tỷ lệ %
Rất tốt	0	0.00
Tốt	0	0.00
Trung bình	9	30.00
Ít tác dụng	21	70.00
Tổng	30	100,00

Nhận xét: Sau 2 tuần điều trị chưa có bệnh nhân nào đạt kết quả tốt, đạt trung bình là 30%. Có đến 70% trường hợp ít tác dụng.

3.2.1. Kết quả điều trị sau 4 tuần

Biểu đồ 3.1. Kết quả điều trị viêm da dầu bằng uống Vitamin A axit sau 4 tuần (n=30)

Nhận xét: Sau 4 tuần điều trị chưa có trường hợp

nào đạt kết quả rất tốt, có 3,33% đạt kết quả tốt, trung bình là 66,67% và không có tác dụng là 30%.

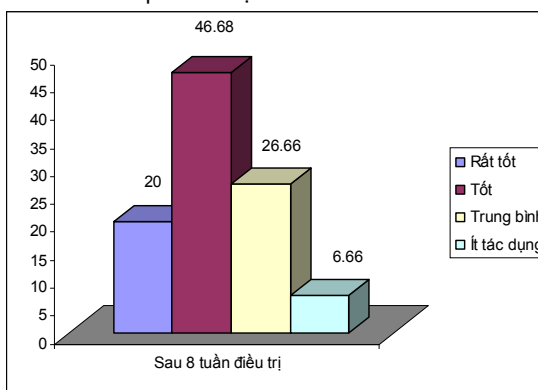
3.2.3. Kết quả điều trị sau 6 tuần

Bảng 3.3: Kết quả điều trị viêm da dầu bằng uống Vitamin A axit sau 6 tuần (n=30)

Kết quả	Số lượng	Tỷ lệ %
Rất tốt	3	10.00
Tốt	15	50.00
Trung bình	5	16.66
Ít tác dụng	7	23.34
Tổng	30	100.00

Nhận xét: Sau 6 tuần điều trị bằng uống Acnotin đơn thuần đã có bệnh nhân đạt kết quả rất tốt, chiếm 10%, tốt là 50%, trung bình là 16,66% và ít tác dụng là 23,34%.

3.2.4. Kết quả điều trị sau 8 tuần

Biểu đồ 3.2: Kết quả điều trị viêm da dầu bằng uống Vitamin A axit sau 8 tuần (n=30)

Nhận xét: Sau 8 tuần điều trị đạt kết quả rất tốt là 20%, tốt là 46,68%, trung bình là 26,66% và vẫn còn bệnh nhân ít tác dụng, chiếm 6,66%.

BÀN LUẬN

Qua bảng 3.2 cho thấy: sau 2 tuần điều trị bằng uống Acnotin 10mg 1 viên/ngày. Đây có thể là liều nhỏ khi sử dụng Vitamin A acid để điều trị các bệnh da: không có bệnh nhân nào đạt kết quả tốt, có 9 bệnh nhân đạt kết quả trung bình chiếm 30% còn đại đa số là không có tác dụng, tới 21 bệnh nhân chiếm 70%. Kết quả này rất hạn chế so với kết quả điều trị của các tác giả Hoàng Thị Ngọc (2009) – sau 2 tuần điều trị kết quả từ tốt trở lên khi dùng Itraconazol đơn thuần là 30%, còn phác đồ dùng Itraconazol kết hợp với bôi mỡ corticoid đạt kết quả từ tốt trở lên chiếm 53,3% [1]. Như vậy ta có thể thấy dùng Vitamin A acid để điều trị viêm da dầu trong 2 tuần đầu kết quả còn hạn chế vì cơ chế tác dụng của thuốc. Sự hấp thu, chuyển hóa và đào thải của thuốc có một độ trễ nhất định đối với quá trình giảm các triệu chứng của bệnh. Sang đến tuần thứ 4, lúc này thuốc đã được hấp thu, lưu hành trong máu, tích lũy vào tổ chức đặc biệt là các mô mỡ ở hạ bì và có tác dụng lên các triệu chứng của bệnh do đó bệnh có dấu hiệu thuyên giảm khi đã có 1 bệnh nhân đạt kết quả tốt chiếm 3,33%, trung bình là 20 bệnh nhân chiếm 66,67%; chỉ còn có 9 bệnh nhân chiếm 30% là không đáp ứng với thuốc. Kết quả này cũng phù hợp với nhận định và kết quả nghiên cứu của một số tác giả [6],[7],[9].

Qua bảng 3.3 cho thấy sau 6 tuần điều trị bằng

Acnotin 10mg/ngày đối với bệnh nhân viêm da dầu cho kết quả từ tốt trở lên là 18 trên tổng số 30 bệnh nhân chiếm 60%; trung bình có 5 bệnh nhân chiếm 16,66% và không có tác dụng vẫn còn 7 bệnh nhân chiếm 23,34%. Như vậy thuốc đã có tác dụng tương đối hiệu quả sau 6 tuần điều trị. Kết quả này thấp hơn rất nhiều tác giả trong và ngoài nước – của Hoàng Thị Ngọc (2009) sau 6 tuần điều trị bằng uống Itraconazol kết hợp với bôi mỡ corticoid đạt kết quả tốt là 96,7%; của Lê Anh Tuấn (2006) điều trị bằng bôi Ketokenazol 2% là 93,5% [1], [2], [5], [7].

Qua biểu đồ 3.2 sau khi kết thúc 8 tuần điều trị, kết quả cho thấy có 6/30 bệnh nhân đạt kết quả rất tốt chiếm 20%, tốt có 14/30 chiếm 46,68% và như vậy đạt kết quả từ tốt trở lên chiếm 66,68%. Đạt trung bình có 8 bệnh nhân chiếm 26,66%; ít tác dụng hay nói một cách khác là không có tác dụng vẫn còn 2 bệnh nhân chiếm 6,66%. Như vậy thuốc tuy có tác dụng tương đối khả quan đối với bệnh nhưng so với kết quả nghiên cứu của các tác giả trong và ngoài nước thì kém hơn [1], [2], [4], [6], [8], [9].

Chúng tôi cho rằng có thể thời gian dùng thuốc chưa đủ để thuốc phát huy tác dụng, cũng có thể liều Vitamin A acid mà chúng tôi sử dụng trong phác đồ này là quá thấp, mới chỉ có 10mg/24 giờ. Do vậy mà kết quả thu được chưa được như mong muốn.

KẾT LUẬN

Sau 8 tuần điều trị viêm da dầu ở người lớn bằng uống Vitamin A axít đơn thuần cho kết quả như sau:

Đạt kết quả từ tốt trở lên chiếm 66,68%, trung bình là 26,66% và không đáp ứng với thuốc là 6,66%.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Thị Ngọc (2009) "Tình hình đặc điểm lâm sàng và kết quả điều trị viêm da dầu người lớn bằng uống Itraconazole kết hợp bôi corticoid". *Luận văn tốt nghiệp thạc sỹ, Đại học Y Hà Nội*
2. Lê Anh Tuấn (2006) "Nghiên cứu tình hình, đặc điểm lâm sàng, một số yếu tố liên quan và kết quả điều trị viêm da dầu bằng kem ketoconazole và kem corticoid". *Luận văn tốt nghiệp thạc sỹ, Đại học Y Hà Nội*
3. Avner Shemer MD (2008) "IMAJ.Vol10.June 2008"
4. Betty Anne Johnson và cs (2000) "Treatment of seborrheic dermatitis" *Am Fam Physician*, 61: 2703-10, 2713-4.
5. Elewski B, Ling MR, Philips TJ (2006). Efficacy and safety of a new once-daily ketoconazole 2 %gel in the treatment of seborrheic dermatitis : a phase III trial. *J Drugs Dermatol ;5:646-50.*
6. Faergemann J (1986). Seborrheic dermatitis and Pityrosporum orbiculare: treatment of seborrheic dermatitis of the scalp with miconazole-hydrocortisone (Daktacort), miconazole and hydrocortisone. *Br J Dermatol ; 114:695-700.*
7. Ortonne JP, Lacour JP, Vitetta A, Le Fichoux Y (1992) "Comparative study of ketoconazole 2% foaming gel and betamethasone dipropionate 0,05% lotion in the treatment of seborrheic dermatitis in adults". *Dermatology*, 184(4):275-80.
8. Robert A.Schwartz và cs (2006) "Seborrheic dermatitis: An overview". *Am Fam Physician*, 74(1):125-30.
9. Skinner RB và cs (1985) "Double-blind treatment of seborrheic dermatitis with 2% ketoconazole cream". *J Am Acad Dermatol*, 12(5 Pt 1):852-6.